

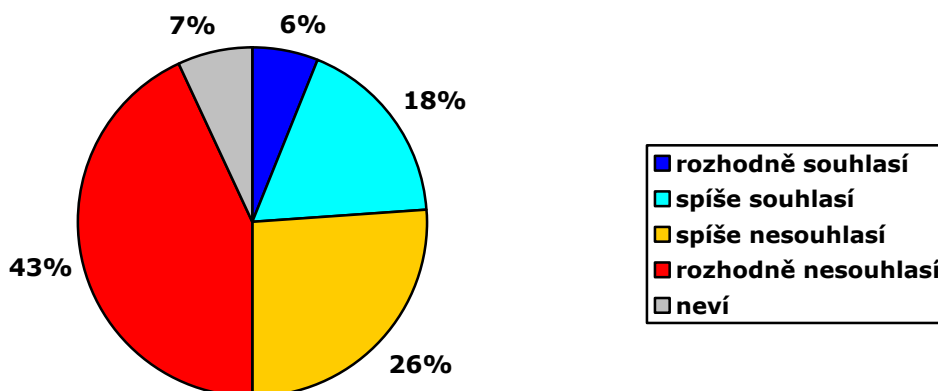
Občané o přijetí eura a dopadech vstupu ČR do EU – duben 2015

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v15-04
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	4. – 13. 4. 2014
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1011
Počet tazatelů:	235
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.58, EV.18
Zveřejněno dne:	12. května 2015
Zpracoval:	Jan Červenka

V pravidelném dubnovém šetření v rámci projektu Naše společnost Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zkoumalo postoje české veřejnosti k přijetí eura jako české měny a názory na dopady vstupu ČR do Evropské unie v různých oblastech.

Graf 1: Názory na přijetí eura za měnu ČR¹

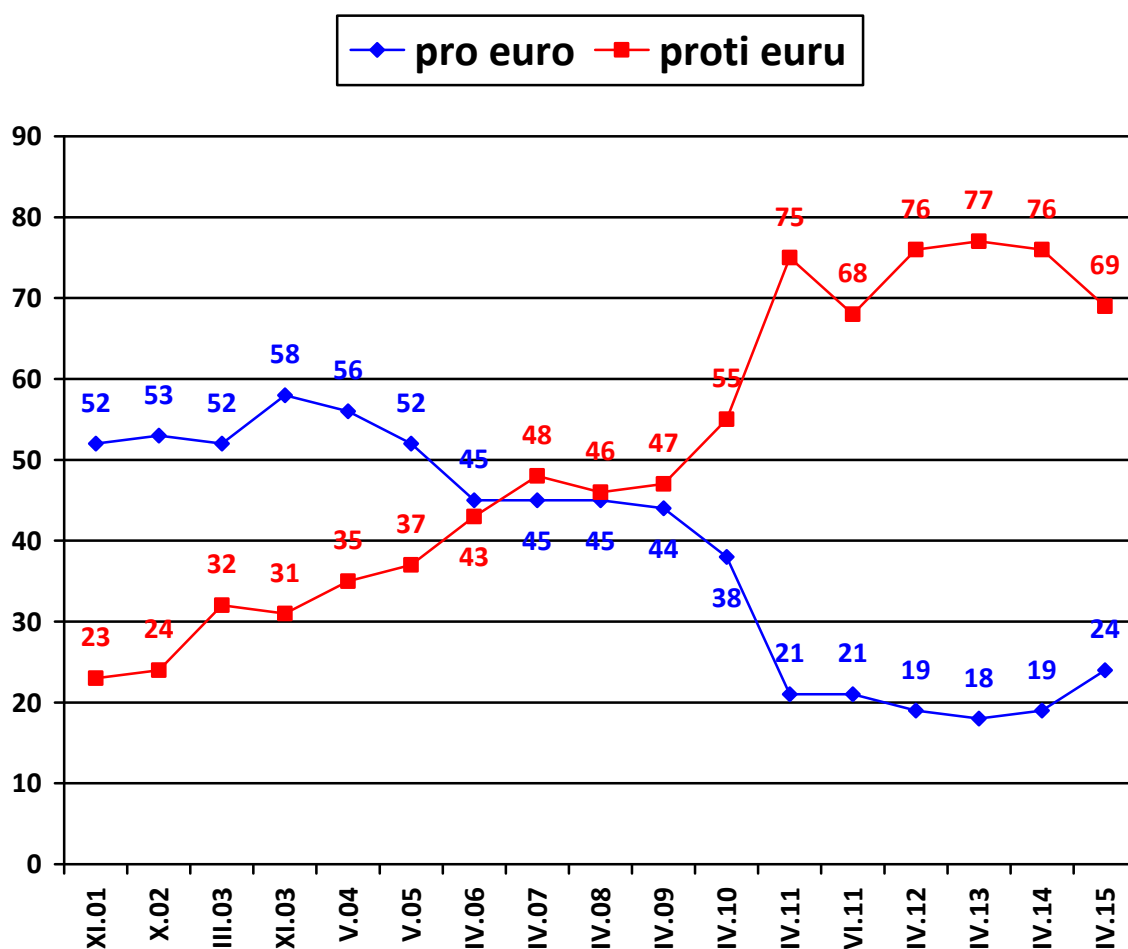
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 13. 4. 2015, 1011 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby bylo za měnu ČR přijato euro?“

Jak ukazuje graf 1, v české společnosti stále přetrvává převážně odmítavý postoj k přijetí eura. V současné době o málo více než dvoutřetinová většina občanů (69 %) s přijetím eura za měnu ČR nesouhlasí, přičemž více než dvě pětiny (43 %) s tím „rozhodně nesouhlasí“ a čtvrtina (26 %) „spíše nesouhlasí“. Pro přijetí eura je nyní jen čtvrtina (24 %) Čechů, z toho 6 % „rozhodně“ a 18 % „spíše“. Zbývajících 7 % na otázku nemá utvořen názor a volí odpověď „nevím“.

Podpora eura klesá s rostoucím věkem. Mezi zastánce eura patří statisticky významně častěji dotázaní, kteří životní úroveň své domácnosti a ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, studenti, lidé hlásící se k pravici, voliči ANO, respondenti důvěřující vládě a EU i jejím institucím, lidé spokojení s politickou situací. K odpůrcům eura se častěji řadí lidé se středním vzděláním bez maturity, respondenti se špatnou životní úrovní, ti, kdo současnou ekonomickou situaci hodnotí jako špatnou, důchodci, nekvalifikovaní dělníci a zemědělci, lidé hlásící se k vyhraněné levici, stoupenci KSČM a rozhodní nevoliči, lidé, kteří nedůvěřují vládě, ti, kdo jsou nespokojení s politickou situací v ČR, a dotázaní chovající k EU a jejím institucím nedůvěru.

Graf 2: Názory na přijetí eura za měnu ČR – vývoj v čase (v %)

Pozn.: „Pro euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, „proti euru“ tvoří součet odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

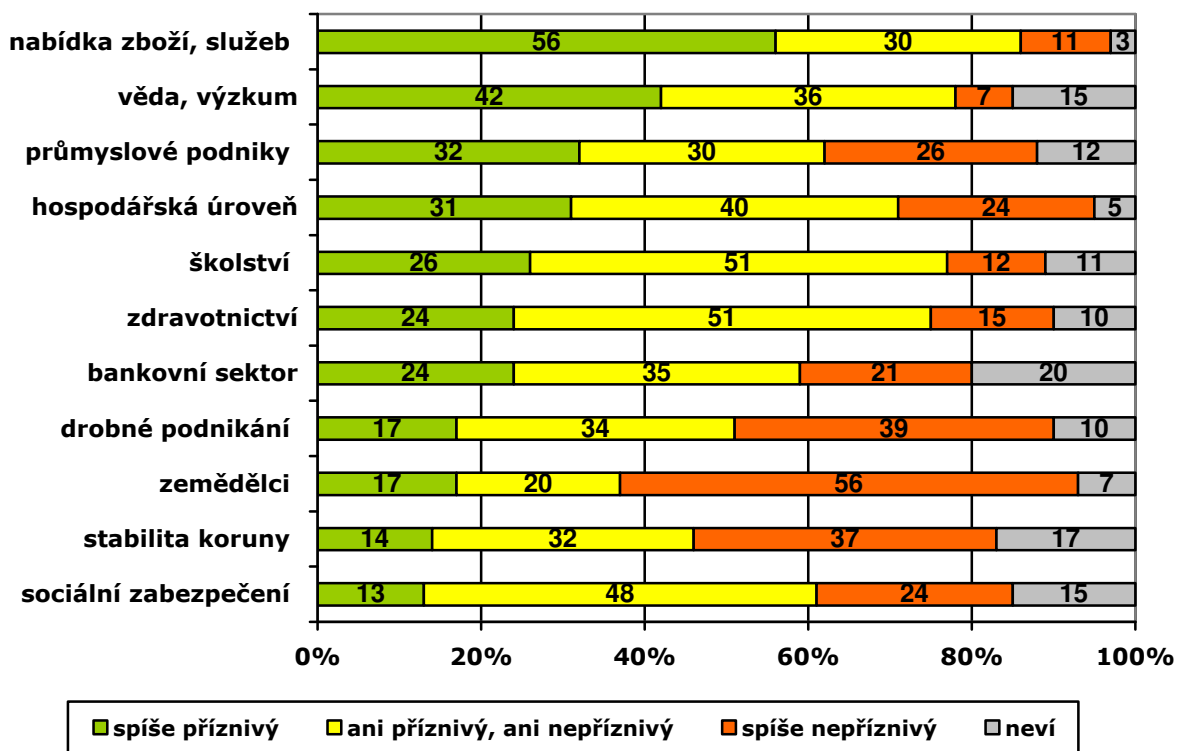
Jak ukazují údaje z časového srovnání zachycené v grafu 2, oproti dubnu 2014, kdy byla tato otázka šetřena naposledy, se souhlas se zavedením eura jako měny v ČR zvýšil o pět procentních bodů, nesouhlas naopak o sedm procentních bodů poklesl. Stávající podíl nesouhlasu je o 14 procentních bodů vyšší než v roce 2010 a proti roku 2009 zvýšení činí 22 procentních bodů. V opačném směru pokles podílu souhlasících proti dubnu 2010 je čtrnáctibodový, v porovnání s rokem 2009 tento pokles činí 20 procentních bodů. V delším časovém vývoji vidíme, že mezi lety 2001 a 2011 došlo k převrácení většinových preferencí, když do roku 2005 zřetelně převažoval souhlas se zavedením eura jako měny v ČR, v letech 2006 až 2009 byly podíly souhlasu a nesouhlasu vyrovnané a v roce 2010 poprvé zřetelně převážil nesouhlas, což se v následujícím období dále výrazně prohloubilo. Možným vysvětlením tohoto posunu je reakce občanů na ekonomickou krizi a hlavně na stále pokračující problémy v některých zemích eurozóny.

Další otázka se zabývala hodnocením dopadu členství ČR v EU na vybrané oblasti veřejného života.² Jak ukazují výsledky v grafu 3, nejlépe je vliv členství ČR v EU vnímán v oblasti nabídky zboží a služeb, kde jej jako příznivý hodnotí nadpoloviční většina dospělé české populace (56 %, 11 % si myslí opak a 30 % vliv členství ČR v EU na tuto oblast hodnotí neutrálně). Naopak jako nejméně příznivé jsou dopady členství vnímány u českých zemědělců, kde je jako negativní hodnotí rovněž nadpoloviční většina českých občanů (56 %), byť každý šestý člověk (17 %) si myslí, že členství ČR v EU má na zemědělce příznivý vliv a pětina (20 %) jej považuje za „ani příznivý, ani nepříznivý“.

Kromě uvedených dvou oblastí, tj. nabídky zboží a služeb a zemědělců, u nichž se nadpoloviční většina shodla na pozitivním dopadu v prvním a negativním dopadu v druhém případě, nejsou názory na vliv vstupu ČR do EU na jednotlivé zkoumané oblasti příliš vyhraněné. U školství, zdravotnictví a sociálního zabezpečení zhruba polovinu odpovědí tvoří varianta „ani příznivý, ani nepříznivý vliv“ a i u dalších oblastí (hospodářská úroveň a bankovní sektor) stejná varianta je alespoň relativně nejčastější odpovědí, přičemž u bankovního sektoru se zároveň objevuje i poměrně vysoký podíl odpovědí „neví“. Kromě toho u některých zkoumaných položek se názory značně rozcházejí, když např. u bankovního sektoru, průmyslových podniků nebo u hospodářské úrovně jsou početně nikoli marginální podíly těch, kdo vidí buď příznivý, nebo naopak nepříznivý vliv, téměř vyrovnané nebo alespoň nepříliš odlišné.

Kromě již zmíněné nabídky zboží a služeb příznivý vliv nad nepříznivým v názorech občanů zřetelně převažoval u vědy a výzkumu, menší převisy se objevily také u školství, zdravotnictví, hospodářské úrovně, průmyslových podniků a v minimální míře na hranici statistické významnosti i bankovního sektoru. Výraznější převis negativního vlivu nad pozitivním byl zaznamenán kromě zemědělců zejména u drobných a středních podnikatelů, stability koruny a sociálního zabezpečení.

² Znění otázky: „Jaký je podle Vašeho názoru vliv členství ČR v Evropské unii na: a) hospodářskou úroveň ČR, b) nabídku zboží a služeb na trhu v ČR, c) stabilitu devizového kursu koruny, d) drobné a střední podnikatele v ČR, e) průmyslové podniky v ČR, f) zemědělce v ČR, g) bankovní sektor v ČR, h) vědu a výzkum v ČR, i) úroveň zdravotnictví v ČR, j) úroveň školství v ČR, k) úroveň sociálního zabezpečení v ČR?“

Graf 3: Vliv členství ČR v EU na vybrané oblasti (v %)

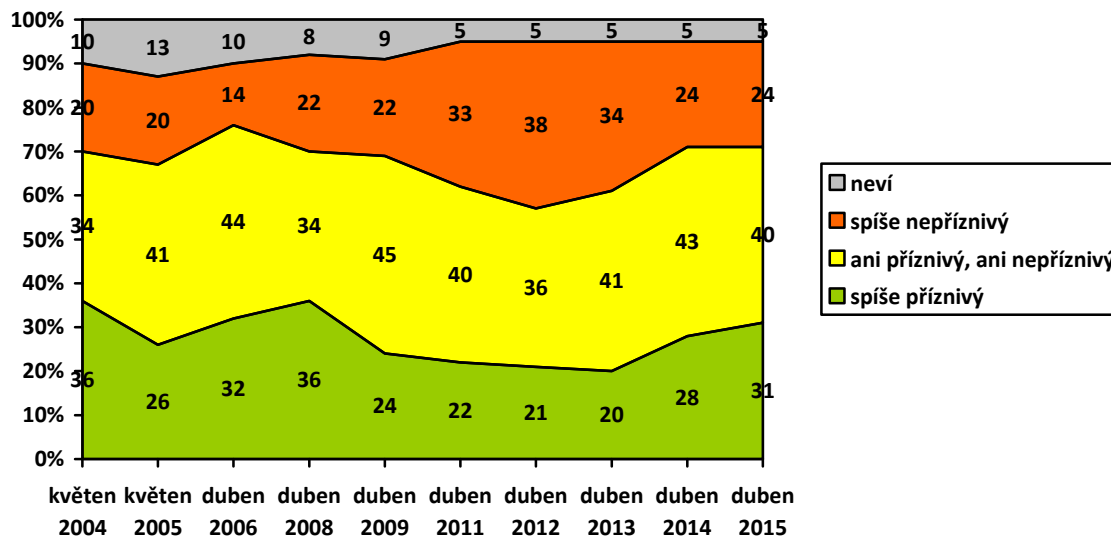
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 13. 4. 2015, 1011 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z podrobnější analýzy vyplynulo, že obecně se hodnocení dopadů vstupu zlepšuje spolu s lepším se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti a také se zlepšujícím se hodnocením současné ekonomické a politické situace v ČR a rovněž s rostoucí spokojeností s členstvím ČR v EU. Obecně lépe dopady členství ČR hodnotí i lidé důvěřující EU a jejím institucím a vládě. Naopak všeobecně má hodnocení dopadu členství ČR v EU tendenci se poněkud zhoršovat s rostoucím věkem. S rostoucím vzděláním se zlepšuje pohled na dopad členství ČR v EU na hospodářskou úroveň, stabilitu koruny, průmyslové podniky, bankovní sektor či vědu a výzkum. Regionálně obyvatelé Čech hodnotí příznivěji než Moravané dopady vstupu ČR do EU na průmyslové podniky a na bankovní sektor. Lidé z obcí do 800 obyvatel vnímají příznivěji vliv vstupu ČR do EU na hospodářskou úroveň a na nabídku zboží a služeb, lidé v metropoli lépe hodnotí dopady na bankovní sektor a školství. Z hlediska politické orientace jsou vesměs skeptičtější ohledně vlivu vstupu ČR do EU na zkoumané oblasti příznivci KSČM. Lidé preferující ANO vidí ve zvýšené míře pozitiva pro nabídku zboží a služeb, drobné a střední podnikatele, vědu a výzkum a sociální zabezpečení. U všech zkoumaných oblastí pak z hlediska sebezaražení na pravolevé škále politické orientace platí, že optimismus narůstá při posunu od levého k pravému konci škály.

Při meziročním srovnání (viz grafy 4a až 4k) je patrné, že za uplynulý rok došlo k výraznému nárůstu předpokládaného negativního vlivu členství ČR v EU na stabilitu devizového kursu koruny (o 10 procentních bodů), a to na úkor neutrálního hodnocení a podílu odpovědí „neví“. Lehký nárůst podílu odpovědí „spíše nepříznivý“ (o čtyři procentní body) byl zjištěn i u bankovního sektoru, přičemž však v tomto případě na hranici statistické významnosti vzrostl i podíl odpovědi znamenající pravý opak při souběžném poklesu podílu neutrálních a nerozhodných odpovědí. Naopak drobný pokles u podílu předpokládaného

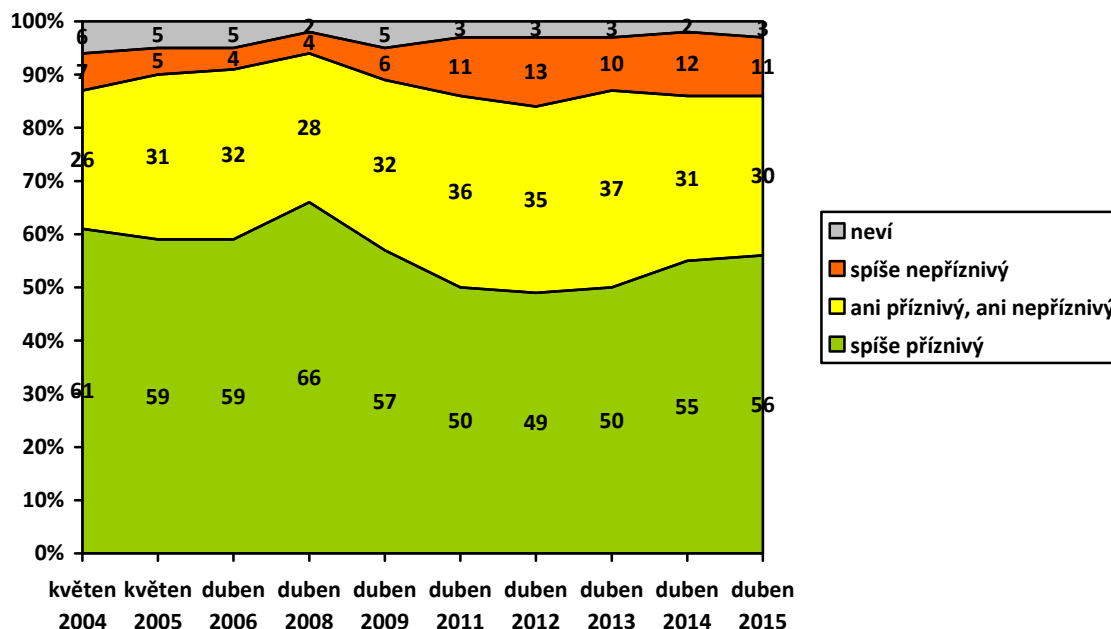
negativního vlivu jsme zaznamenali v případě zemědělců (o -4 procentní body). Podíl hodnocení dopadu členství ČR v EU jako příznivého vzrostl mírně (o 4 procentní body) v případě školství. Ostatní meziroční změny nepřekročily hranici statistické chyby. S výjimkou stability devizového kursu koruny, drobných a středních podnikatelů v ČR a bankovního sektoru ČR je hodnocení dopadu členství ČR v EU aktuálně příznivější, než bylo v letech 2012 a 2013.

Graf 4a: Vliv členství ČR v EU na hospodářskou úroveň ČR – časové srovnání (v %)

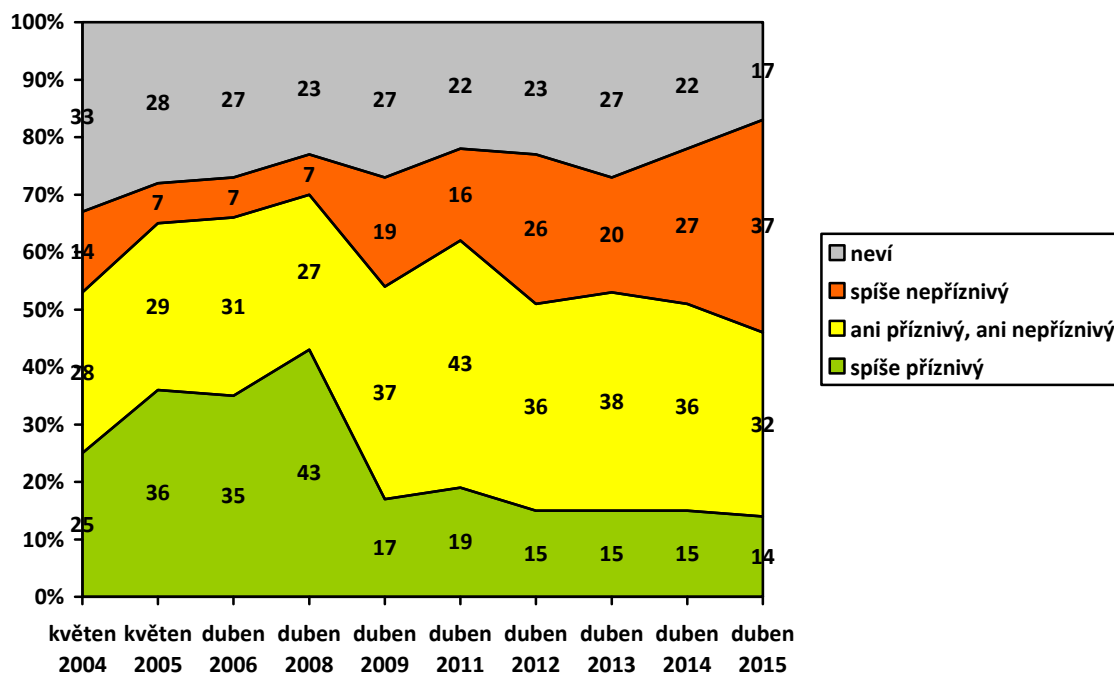
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4b: Vliv členství ČR v EU na nabídku zboží a služeb na trhu v ČR – časové srovnání (v %)

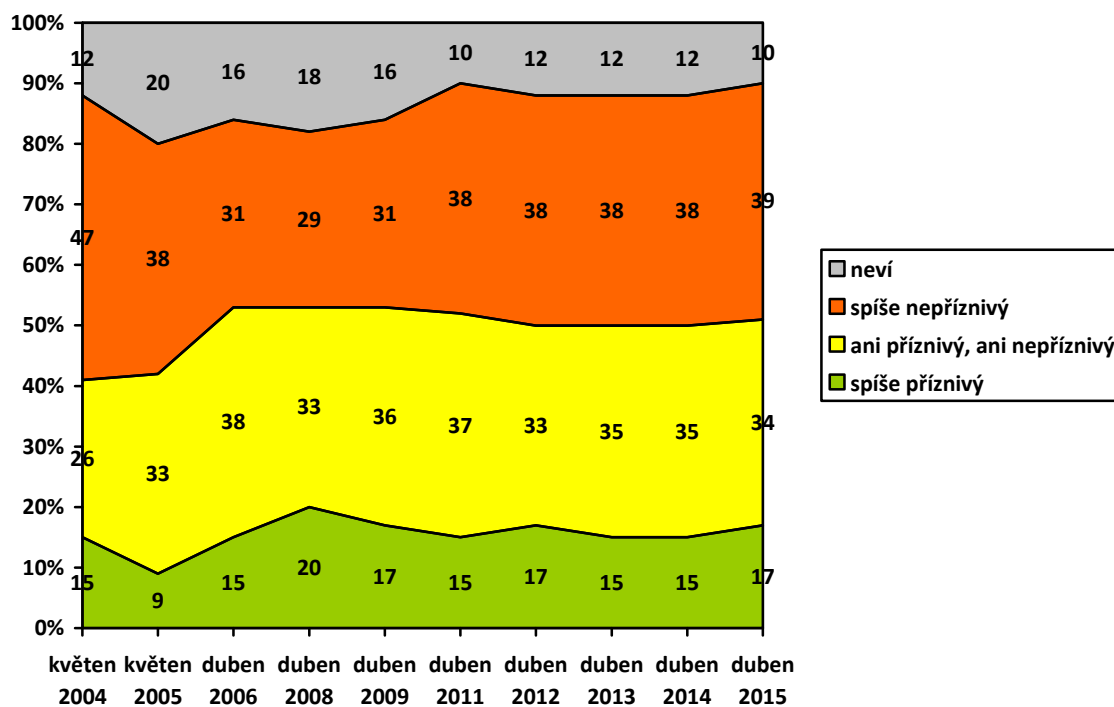
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4c: Vliv členství ČR v EU na stabilitu devizového kursu koruny – časové srovnání (v %)

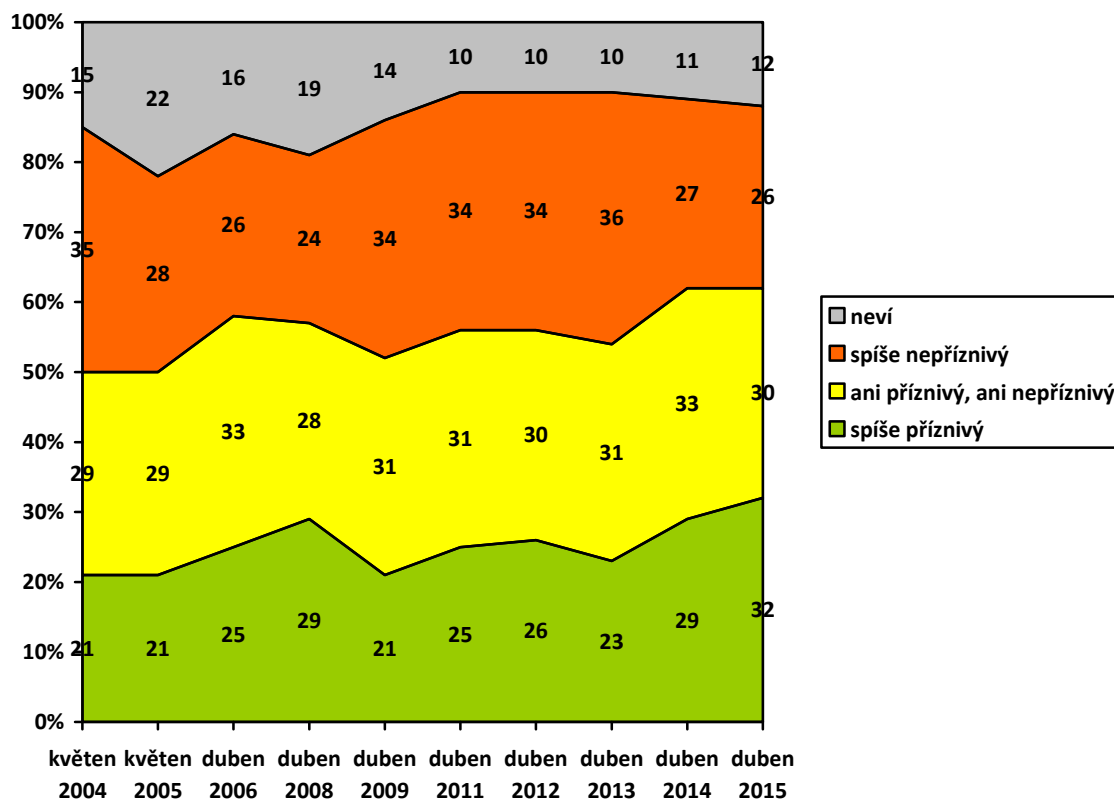
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4d: Vliv členství ČR v EU na drobné a střední podnikatele v ČR – časové srovnání (v %)

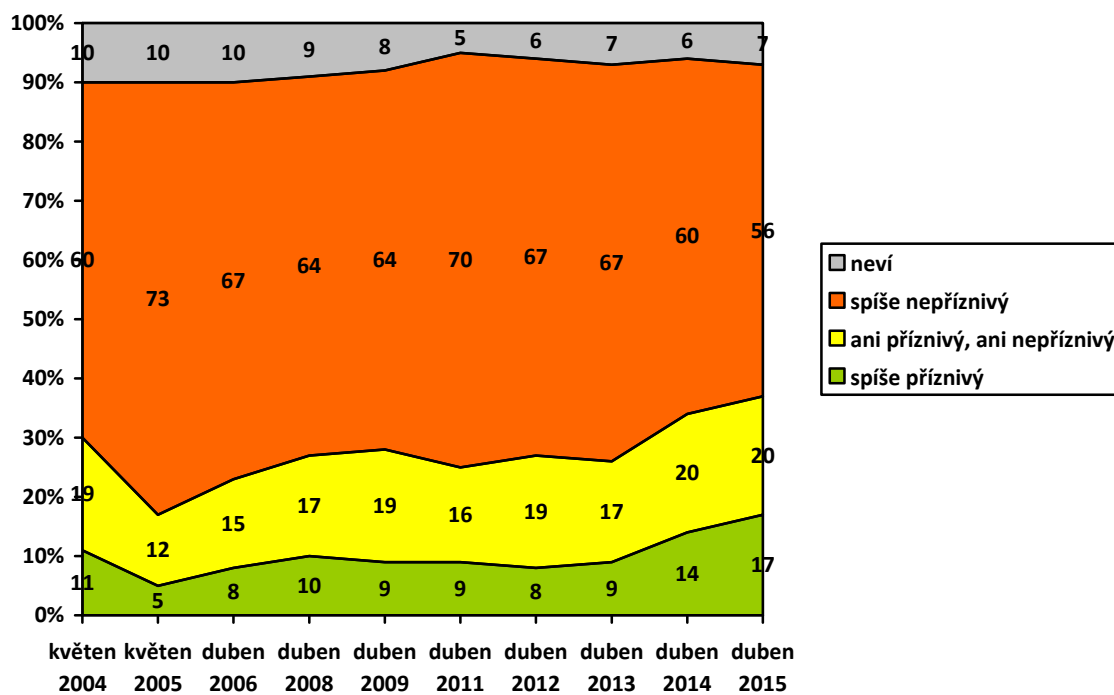
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4e: Vliv členství ČR v EU na průmyslové podniky v ČR – časové srovnání (v %)

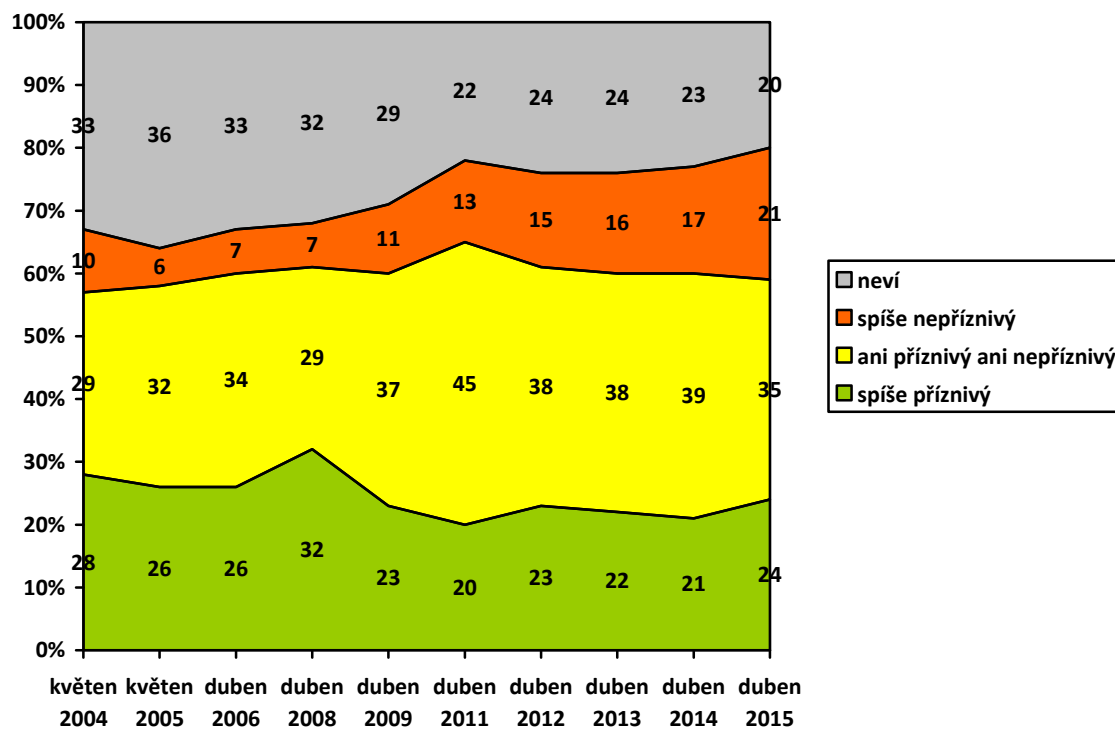
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4f: Vliv členství ČR v EU na zemědělce v ČR – časové srovnání (v %)

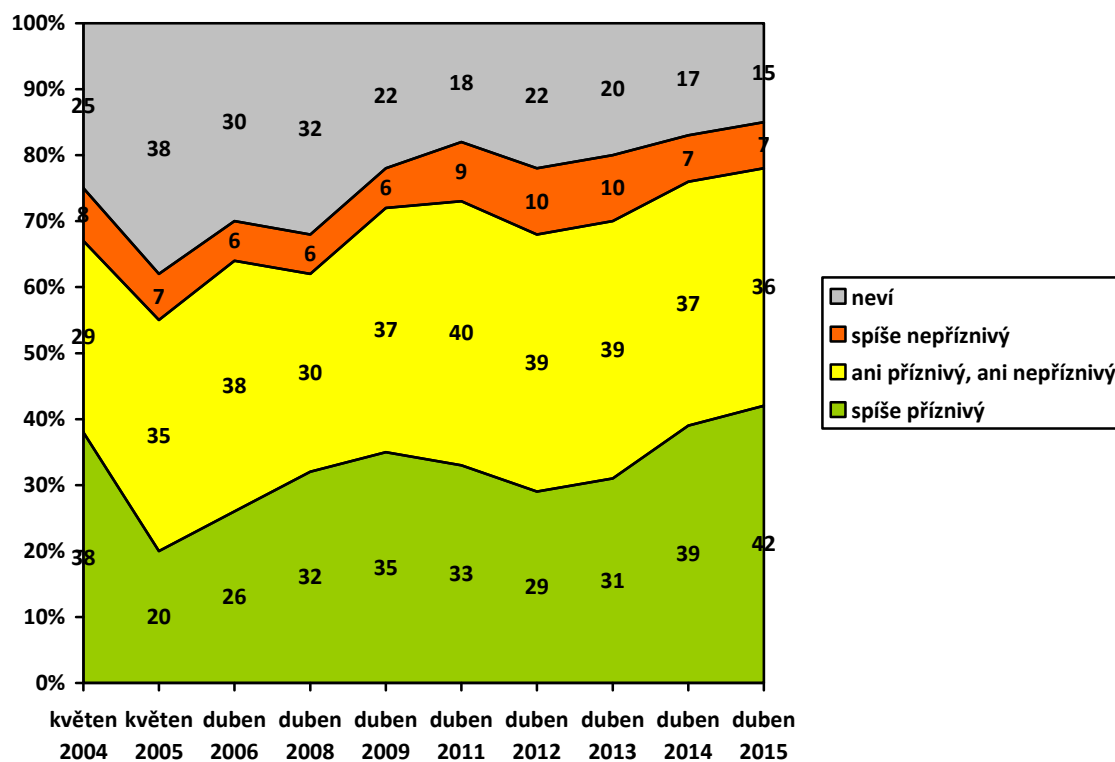
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4g: Vliv členství ČR v EU na bankovní sektor ČR – časové srovnání (v %)

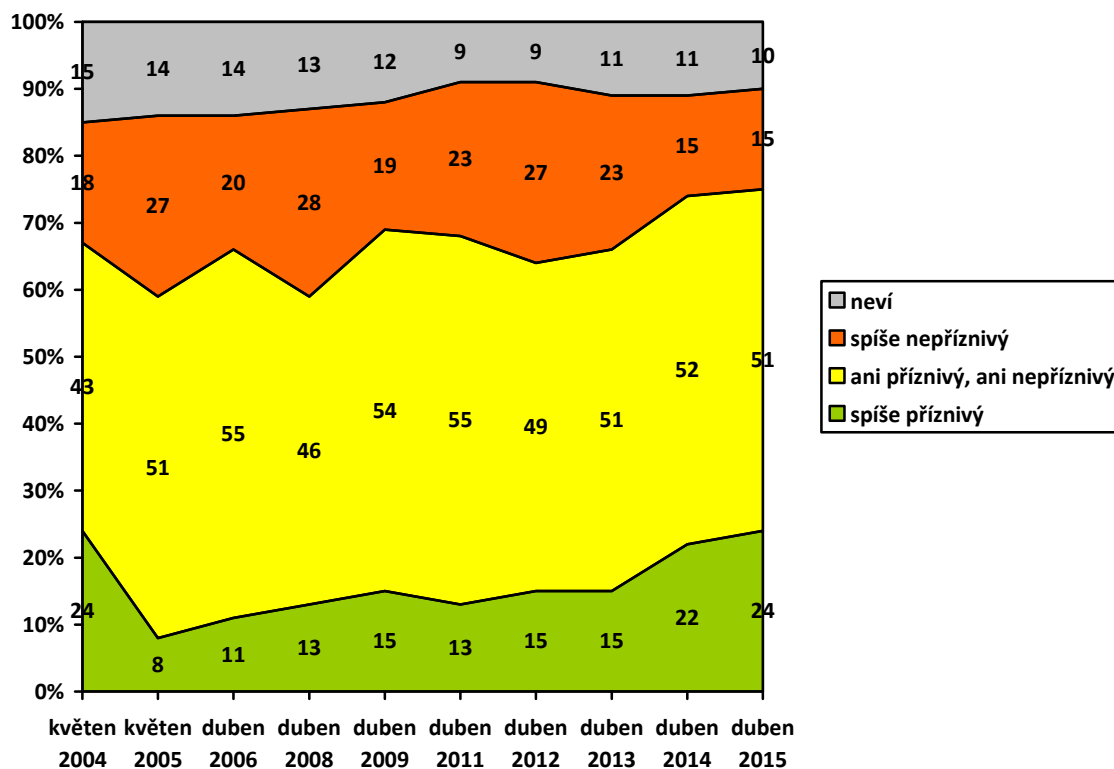
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4h: Vliv členství ČR v EU na vědu a výzkum v ČR – časové srovnání (v %)

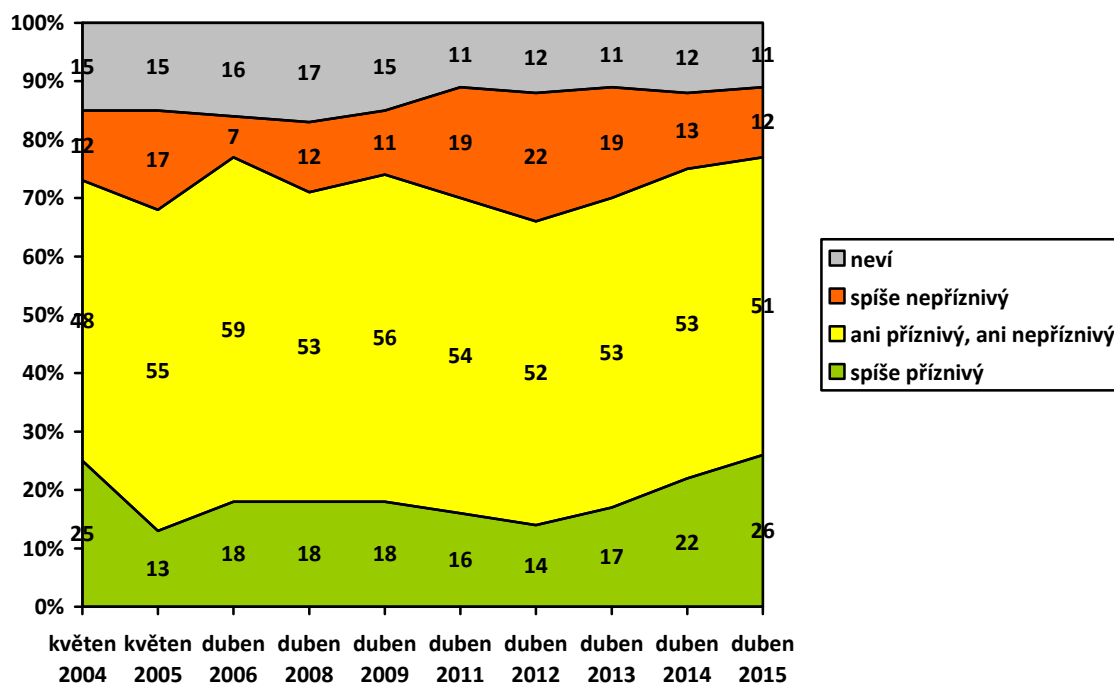
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4i: Vliv členství ČR v EU na úroveň zdravotnictví v ČR – časové srovnání (v %)

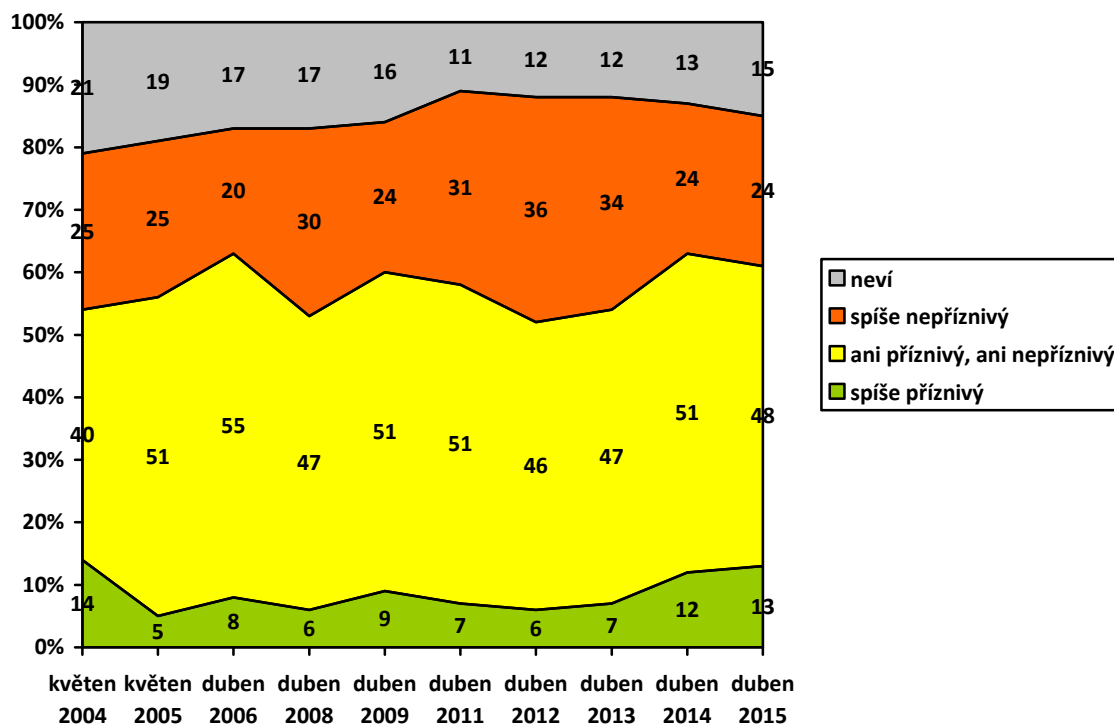
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4j: Vliv členství ČR v EU na úroveň školství v ČR – časové srovnání (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4k: Vliv členství ČR v EU na úroveň sociálního zabezpečení v ČR – časové srovnání (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.